

Igor Taro
Siseministeerium

Teie: 23.09.2025 nr 1-6/3254-1

Meie: 31.10.2025

Abipolitseiniku seaduse eelnõu arvamus

Ausatud härra Taro

Eesti Abipolitseinike Kogu (EAPK) tänab võimaluse eest anda oma sisend abipolitseiniku seaduse eelnõule. Arvamuse koondamiseks kohtusime kõikide prefektuuride abipolitseinikega, kokku osales kolmes töörühmas üle 100 abipolitseiniku. Töögruppide arutelu ja selle analüüsi tulemusena esitame järgmised tähelepanekud ja ettepanekud.

1. **Üleminekusätted:** Abipolitseinike varasemaid kogemusi ja õpinguid tuleb individuaalselt arvesse võtta, et üleminek uuele koolitussüsteemile toimuks õiglaselt ning läbipaistvalt. Üleminekusätted peavad olema üheselt ja selgelt mõistetavad kõigile abipolitseinikele, võimaldades üleminekuks vajalike koolitusmahtude adekvaatset arvestamist nii Politsei- ja Piirivalveametis kui ka abipolitseinikel endil.
2. **Koolituste sisu ja korraldus:** Koolituste maht ja õpiväljundid peaksid olema juba kooskõlastuse ajal välja toodud, sest ilma nendeta on raske hinnata seaduses väljatoodud koolitusmahtude sobivust. Teeme ettepaneku mitte sätestada täpset koolituste tundide arvu seaduses ning sätestada need rakendusaktides. Abipolitseinikud rõhutasid kohtumistel korduvalt vajadust tulevikus koolitusi planeerida tänasest paindlikumalt, et arvestataks vabatahtlike ajalisi võimalusi.
3. **Vastutuse ja distsiplinaarvastutuse põhimõtted:** Eelnõu § 47 lg 3 – palume arvestada, et abipolitseinik ei saa tasu politsei tegevuses osalemise eest ning ebaproportsionaalne oleks nõuda tahtmatult tekkinud kahju hüvitamist samas ulatuses kutseliste politseiametnikega. Distsiplinaarvastutus ja varalise kahju hüvitamine peavad olema proportsionaalsed vabatahtlike tasuta töötamise rolliga.

4. **Kulude hüvitamine:** Seaduses tuleb selgemalt reguleerida, milliseid kulusid ja mis mahus vabatahtlikele hüvitatakse (nt tervisetõendid), et vabatahtlikud ei peaks kandma põhjendamatuid kulusid.
5. **Terminoloogia:** mõnes kohas kasutatakse väljendit "abipolitseinikuks nimetamine", teistes aga kirjeldatakse isikule "abipolitseinikule staatuse" andmist. Abipolitseiniku tegevuse eeskirja § 7 lg 2 punktides 1 ja 2 kasutatakse sõna abipolitseiametnik, kuid korrektne oleks abipolitseinik.
6. Eelnõu § 4 sätestab abipolitseinike pädevused, nende hulgas objektivalves. Teeme ettepaneku lisaks objektivalvele lisada abipolitseinikele pädevus abistada politseid ka isikukaitses, sest isikukaitse ei ole ainult ihukaitse, vaid näiteks ka mobiilkaitse (eskordid) ja komplekskaitse ([Isikute kaitse ja objektide valve korraldamise alused, teostamise viisid ning koostöö kord](#)).
7. Eelnõu § 4 lg 2 punkt 6 - "merereostuse avastamisel ning piiriveekogu reostuse avastamisel ja likvideerimisel". Kuna piiriveekogu reostuse likvideerimisel on abipolitseinike kaasamine sätestatud, palume täpsustada abipolitseinike kaasamise merereostuse likvideerimisel?
8. Eelnõu § 5 sätestab abipolitseinikule esitatavad nõuded. Teeme ettepaneku, et abipolitseinikuks ei tohiks nimetada ka rahvakohtunikku, analoogselt kohtute seaduse §103 lg 2 p 5, kus see sõimalus on piiratud politseiteenistuses oleval isikul.
9. Eelnõu § 5 lg 2 punkt 2 – "on sellise kehalise ettevalmistuse ja tervises seisundiga, mis võimaldab tal osaleda politsei tegevuses". Teeme ettepaneku õigusselguse huvides ja segaduse vältimiseks viidata konkreetsele rakendusaktile.
10. Eelnõu § 7 punkt 1 sätestab, et abipolitseinikuks kandideerija esitab kirjaliku isikuankeedi. Teeme ettepaneku eemaldada "kirjaliku", sest suuliselt ei saa isikuankeeti esitada, samuti teeme ettepaneku viidata isikuankeeti sätestavale rakendusaktile.
11. Eelnõu § 8 kirjeldatakse nõuetele vastavuse kontrolli ja taustakontrolli. § 8 lg 3 ja lg 4 dubleerivad teineteist, mõlemad viitavad taustakontrolli teostamisele peale nõuete vastavuse kontrolli läbimist.

12. Palume täiendavalt hinnata, kas eelnõus sätestatud taustakontrolli maht ja ulatus on proportsionaalne vabatahtlike tasuta töötamise rolliga.
13. Eelnõu § 13 sätestab andmete säilitamise tähtaja, kuid ei märgita, millisest hetkest arvates loetakse määratud aega.
14. Eelnõu § 14 lg 4 - "abipolitseinik vastab tervisenõuetele", kuid ei sätestata konkreetseid tervisenõudeid. Teeme ettepaneku antud sättes viidata rakendusaktidele.
15. Eelnõu § 16 lg 2 – “Abipolitseinik, kes täidab ülesannet, milleks on vaja lisateadmisi ja -oskusi, läbib vastava erialaõppe.” Hetkel on säte sõnastatud selliselt, et abipolitseinik juba täidab ülesannet ja siis läbib koolituse. Teeme ettepaneku muuta sätet järgnevalt: “Lisateadmisi ja –oskusi nõudvate ülesannete täitmiseks peab abipolitseinik läbima vastava erialaõppe.”
16. Eelnõu § 4 ja § 17 käsitleb abipolitseiniku kaasamist kriisiolukorras ja kriisivalmiduse väljaõpet ning § 36 reguleerib abipolitseinikule kriisirolli määramist ja nendes sätetes viidatakse kriisiolukorrale. Juhime tähelepanu, et kriisiolukord ei ole täna õiguslikult sisustatud, samuti selle pädevuse lisamine ei sätesta abipolitseiniku pädevust, sest tegemist on olukorraga, mitte konkreetse tegevusega.
17. Eelnõu § 22 lg 1 punkt 2 - "käituda väärικalt nii politsei tegevuses osaledes kui ka väljaspool tegevuses osalemist, sealhulgas hoiduda tegevusest, mis kahjustab tema usaldusväarsust abipolitseinikuna või kahjustab Politsei- ja Piirivalveameti mainet". Teeme ettepaneku lihtsustada antud sätet järgnevalt: „käituda väärικalt, sealhulgas hoiduda tegevusest, mis kahjustab tema usaldusväarsust abipolitseinikuna või kahjustab Politsei- ja Piirivalveameti mainet“.
18. Eelnõu § 24 sätestab abipolitseiniku õigused kohaldada erinevaid riikliku järelevalve meetmeid. Lg 2 vajab täpsustamist, sest II astme abipolitseinikud töötavad koos ametnikega ja ei vaja selle tõttu eraldi korraldust, samas kui III astme abipolitseinike puhul võib korralduse ootamine olla ajakriitiline ning vastutuse jagunemine jääb ebaselgeks. Samas eelnõu § 21 sätestab, et abipolitseinikul on õigus keelduda täitmast ebaseaduslikku korraldust, mis tekitab olukorra, kus abipolitseinik ei tohi ise otsustada

meetme kohaldamist, aga peab suutma otsustada politseiametniku antud korralduse seaduslikkuse üle.

19. Eelnõu §30 lg 3 sätestab püssi kasutamise III astme abipolitseinikule. Teeme ettepaneku antud säte ehk piirangud eemaldada, sest tulirelva kasutamine on igas olukorras erakorraline ja üldjuhul on tulirelva kasutamisega vajadus just tõrjuda vahetu kõrgendatud oht.
20. Eelnõu § 31 lg 3 sätestab, et „Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor kehtestab korra, millega määratakse kindlaks II ja III astme abipolitseinikule lubatud“ ja sellele järgnevad erinevad korrad, mitte nimekiri lubatud asjadest.
21. Teeme ettepaneku muuta liiklusseaduse § 199 lg 1, et abipolitseinikud saaksid teostada liiklusjärelvalvet ka varjatult, eritunnusteta sõidukiga ja erariides.
22. Eelnõu § 38 lg 3 sätestab kohustuse töötajal esitada tööst keeldumise avalduse, kuid selgusetuks jääb, kes on antud lõigus viidatud töötaja, korrektne oleks viidata abipolitseinikule. Samuti on selgusetu, kuidas ja millisel kujul peaks abipolitseinik kriisiolukorras keeldumise avalduse esitama, mõistlik oleks see sätestada sarnaselt reservväelastele kehtivate reeglitega.
23. Eelnõu § 38 lg 4 sätestab kriisi lahendamises osaleva kriisirolliga abipolitseinikule hüvitise maksmise reeglid. Teeme ettepaneku, et hüvitise maksmine oleks kohustuslik ning reguleeritud sarnaselt eelmises punktis viidatud reservväelastega.
24. Abipolitseiniku tegevuse eeskirja lisa 10 sätestab abipolitseiniku tunnused õlakukattel. Juhime tähelepanu, et abipolitseiniku ja politseiametniku välitöö vormil ei ole õlakukatte kandmise kohta, samuti teeme ettepaneku eristada I, II ja III astme abipolitseinikud vastavalt ühe, kahe ja kolme tärniga õlakukattega.
25. Palume täiendavalt hinnata, kas eelnõu seletuskirjas koolitustele planeeritud summad on piisavad, samuti palume eelnõu seletuskirjas hinnata abipolitseinike ümberõppe kulusid.

Eelnõus on mitmeid punkte, mis muudaksid abipolitseinike panuse politseinike töösse palju tõhusamaks. Et siseturvalisuse vabatahtlike tegevus oleks kasulik nii kodanikele kui ka

Politsei- ja Piirivalveametile ning motiveeriks abipolitseinikke rohkem panustama, palume eelnõu täiendamisel arvestada EAPK ettepanekutega.

Soovime täiendavalt kinnitada oma valmisolekut teha koostööd APoS eelnõu edasistes aruteludes ning kohtuda, et põhjendada EAPK poolt esitatud ettepanekuid.

Lugupidamisega,

/ allkirjastatud digitaalselt /

Illimar Reinbusch
juhatuse esimees
Eesti Abipolitseinike Kogu